

12/01/2025
י"ב/טבת/תשפ"ה
סימוכין:

לכב'
מנהלות שירותי ריפוי בעיסוק במסגרות הבריאות

שלום רב,

**הנדון: הנחיות מקצועיות לביצוע פעולה חריגה – ריפוי בעיסוק
דיקור יבש לגף עליון וכתף על-ידי מרפאים בעיסוק**

סימוכין: תקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א 2001

(נוסח בתוקף מיום 21.4.2024-22.4.2008)

1. רקע

תקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות), התשס"א – 2001 (להלן: התקנות) קובעות בתוספת השביעית, פעולות חריגות לבעל מקצוע בריאות, ובהם למרפאים בעיסוק. בתקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות) (תיקון), התשפ"ד- 2023 נקבע כי, **מרפאים בעיסוק יכולים לבצע דיקור יבש (DRY NEEDLING) בפלג גוף עליון, בכפוף להכשרה ייעודית לביצוע הפעולה.** על-פי התקנות, פעולה חריגה, היא פעולה המותרת לבעל מקצוע בריאות, בכפוף לתנאי המוסד הרפואי שבו עובד בעל מקצוע הבריאות. "מוסד רפואי", לעניין זה, הינו בין היתר בית חולים או מרפאה, כמשמעותם בפקודת בריאות העם (סעיפים 21 ו-34), לפי העניין, קופת חולים מוכרת כמשמעותה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (כמפורט בפרק ההגדרות). מנהל המוסד רשאי לאשר לבעל מקצוע הבריאות לעבור הכשרה מקצועית ייעודית לביצוע הפעולה החריגה כתנאי לקבלת הרשאה לביצוע הפעולה. ההרשאה תינתן למרפא בעיסוק שלמד את הפעולה בהשתלמות מיוחדת המיועדת למרפאים בעיסוק; השתלמות שאושרה על-ידי הוועדה המייעצת המיוחדת שמונתה לאישור פעולה חריגה זו, וקביעת הוועדה אושרה מראש כראויה על-ידי המנהל הרפואי של המוסד הרפואי שבו מועסק המרפא בעיסוק. ההרשאה לביצוע פעולה חריגה הינה אישית למרפא בעיסוק הנבחר במוסד, ולא ניתן להעבירה. תוקף ההרשאה הינו שנה, וניתן להאריכה לתקופות נוספות שלא יעלו על שנה, כל אחת, על פי חוות הדעת של הממונה הישיר של המרפא בעיסוק.

מתוך כך, מנהל מוסד רפואי לא ירשה לבצע פעולה חריגה, ומרפאים בעיסוק לא יבצעו פעולה חריגה, זולת אם הם בעלי הרשאה, הניתנת באישור המנהל הרפואי של המוסד הרפואי, ובמוסד רפואי שהוא בית חולים – בהסכמת מנהל המחלקה שבה אמורה להתבצע הפעולה. **פעולה חריגה זו אינה מותרת לביצוע על-ידי מרפאים בעיסוק בבית החולה.** אין בהנחיות אלה לשנות כל התנהלות של מקצועות אחרים הנעזרים בדיקור יבש כטכניקה טיפולית כגון: פיזיותרפיה.

2. מטרה

- 2.1 הגדרת השימוש בדיקור יבש כטכניקה נוספת בסל הכלים הטיפוליים לגף עליון וכתף בריפוי בעיסוק, בהתאם להכרה בטיפול בשיטה זו למרפא בעיסוק כפעולה חריגה.
- 2.2 תהליך ההכשרה, ההכרה ומתן ההרשעה לביצוע דיקור יבש לגף עליון וכתף על-ידי מרפא בעיסוק.

3. הגדרות

- 3.1 "מנהל רפואי" - מנהל מוסד רפואי או ממלא מקומו, או המנהל הרפואי של המוסד, שהם רופאים מורשים.
- 3.2 "מרפא בעיסוק בעל הרשאה" - בעל תעודת מרפא בעיסוק בתוקף, על-פי חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות (תשס"ח-2008), שעמד בכל הדרישות והנהלים וקיבל הרשאה אישית מהמנהל הרפואי במוסד לביצוע הפעולה החריגה.
- 3.3 "טיפול בגירוי תוך-שרירי" - Intra-muscular Stimulation (הידוע גם בשם דיקור יבש-Dry Needling) - טיפול המיועד להקל על הכאב אצל חולים הסובלים מתסמונת כאב מיופסיאלית (Myofascial Pain Syndrome). השיטה מבוססת על החדרת מחטים לתוך השרירים המעורבים, באופן המביא להפחתה בעצמת הכאב, לשיפור בטווחי התנועה ולהשגת שיפור בתפקוד גם בזמן הטיפול עצמו וגם לאחריו בביצוע פעולות היום יום.
- 3.4 "התערבות טיפולית" - תהליך דינאמי, מוגדר בזמן, המושתת על אינטראקציה מתמדת בין מטרות שנגזרו מתוצאות ההערכה, יישומן בפועל, בדיקה מדידה והערכה מחודשת של תוצאות היישום וחוזר חלילה עד להשגת המטרה הטיפולית.
- 3.5 "מוסד רפואי" – לעניין זה, כמצוין לעיל (בפרק הרקע).

3.6. "היתר להאציל סמכויות" - היתר בכתב מאת המנהל הרפואי של המוסד המאציל סמכות ביצוע פעולות חריגות לפי תקנות אלה.

3.7. "מנהל רפואי" - מנהל מוסד רפואי או ממלא מקומו, או המנהל הרפואי של המוסד, שהם רופאים מורשים.

4. הנחיות כלליות:

4.1. מרפא בעיסוק, העושה שימוש בגירוי תוך-שרירי Intra-muscular Stimulation במסגרת עבודתו, לאחר שהוכשר לעסוק בטכניקה זו בקורס ייעודי למרפאים בעיסוק, יטפל בשרירי גף עליון וכתף בלבד, כמפורט להלן: Extensor ; Brachioradialis ; Palmaris ; Flexor Carpi Radialis & Ulnaris ; Carpi Radialis & Ulnaris Triceps ; Biceps brachii ; Brachialis & Brachioradialis ; Palmaris Longus Latissimus ; Infraspinatus & Teres Min. ; Supinator ; Pronator ; brachii .Pectoralis Maj. & Minor ; Supraspinatus ; Dorsi & Teres Maj.

4.2. מרפא בעיסוק רשאי לעשות שימוש בשיטה זו במסגרת עבודתו במוסד, רק אם הוא בעל תעודה המעידה על הכשרה ויש בידו אישור אישי מהמנהל הרפואי של המוסד, שלו היתר לאצול סמכויות לביצוע פעולה חריגה.

4.3. על המרפא בעיסוק, האחראי במוסד, לוודא שמי שעושה שימוש בשיטה זו במסגרת עבודתו הוא בעל תעודה המעידה על הכשרה ויש בידו אישור מהמנהל הרפואי לביצוע טיפול זה.

4.4. ההרשאה הינה אישית ותוקפה לשנה אחת, וניתן להאריך לתקופות נוספות שלא תעלה על שנה, כל אחת, בהסתמך על חוות דעת של הממונה הישיר, ובאישור אחראי שרות ריפוי בעיסוק במוסד.

5. הכשרה ייעודית נדרשת בכדי לעסוק בטכניקה זו בטיפולי ריפוי בעיסוק

5.1. דרישת סף להגשת מועמדות להכשרה – מרפא בעיסוק יוכל להגיש מועמדות להשתתפות בקורס ההכשרה הייעודי למרפאים בעיסוק לטיפול בדיקור יבש בגף עליון וכתף באם הוא:

5.1.1. בעל תעודת מרפא בעיסוק בתוקף.

5.1.2. בעל וותק של שנתיים ומעלה בתחום הריפוי בעיסוק הפיזיקלי והשיקום הפיזיקלי למבוגרים.

5.2. הקורס הייעודי למרפאים בעיסוק יכלול רכישת מושגים בסיסיים, עקרונות וידע תאורטי (לפחות בהיקף של 16 שעות), ולפחות 3 ימי לימוד מעשיים, שיתמקדו ב:

- 5.2.1. טכניקה ובטיחות בטיפול.
- 5.2.2. למידה ותרגול מעשי: בשרירי גף עליון והכתף.
- 5.3. הלימוד התיאורטי והמעשי יתייחס לשרירים הרלוונטיים (שפורטו לעיל).
- 5.4. על המרפא בעיסוק העוסק בטכניקה זו להמשיך ולהשתלם בתחום מעת לעת.
- 5.5. המשך ההכשרה ושמירה על כשירות יבדקו על-ידי המנהל הרפואי של המוסד המעסיק, או מי מטעמו, לפני הארכת תוקף ההרשאה.

6. הוראות ביצוע

על המרפאים בעיסוק המטפלים בדיקור יבש בגף עליון וכתף להקפיד על :

- 6.1. עבודה על-פי נהלים מקובלים;
- 6.2. עבודה על-פי נוהל מניעת זיהומים;
- 6.3. שימוש בציוד תקין ומאושר;
- 6.4. התייעצות במקרה הצורך;
- 6.5. דיווח ותיעוד בתיק רפואי;
- 6.6. דיווח על מקרים חריגים כנהוג במוסד.

7. הוראות-נגד (קונטרה אינדיקציות) לטיפול בגירוי תוך-שרירי

- 7.1. על המרפא בעיסוק המטפל בדיקור יבש להקפיד על הוראות-נגד בעת טיפול בגירוי תוך שרירי, בהתאם למקובל והנלמד בקורס.
- 7.2. בכל מקום של ספק יש להתייעץ עם גורם רפואי ו/או מקצועי הנמצא בקשר עם המטופל.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

בברכה,
בוני אורלי

מנהלת השירות הארצי לריפוי בעיסוק
ממונת שוויון לאנשים עם מוגבלויות
משרד הבריאות

העתק: דר' הגר מזרחי – ראש חטיבת הרפואה